

EERSTE ZEEUWSE FABRIEK VAN RADIOTOESTELLEN "H.J. VAN DER MEER & ZONEN" TE VLISSINGEN

DEEL I

Tom Rentmeester

Logo met 'golven'.

Kristalontvanger.

Radio-ontvanger met IDZ-buis.

In 1969 werd ik bedrijfsleider van het door Fa. Boonman overgenomen familiebedrijf RADIO - "H.J. van der Meer" in Vlissingen. Ik raakte gefascineerd door de vele herinneringen van 'oude' klanten die mij vertelden over dit bedrijf, waarin omstreeks 1920 door Andries van Westen begonnen werd met de fabricage van de legendarische 'Van der Meer' radio's. Zijn kleinzoon Ds. A.A.R. Kamermans bracht mij in contact met de enige momenteel nog in leven zijnde dochter van Andries van Westen: mevrouw Ineke van Westen. Reeds 91 jaren oud, maar zeer helder van geest, kan zij zich deze tijd nog heel goed herinneren en draagt zij aanvullend en corrigerend bij aan dit onderzoeksartikel.

De grondlegger van het bedrijf, H.J. van der Meer (1834-1906), was van beroep koopman. Hij handelde in onroerend goed, verzekeringen en hypotheeken en dreef een groothandel in olie en vetten van de American Petroleum Company (APC). Hij was daarnaast politiek actief en zat als lid van de A.R.-partij in de gemeenteraad van Vlissingen en in de Provinciale Staten van Zeeland.

Zijn zoon Frans van der Meer zette de zaak na 1906 voort maar kwam in 1912 helaas zelf onverwacht te overlijden. Zijn zuster Angenitha van der Meer (1865-1943) was gehuwd met de onderwijzer Gillis van Westen en zij waren de ouders van Andries (1887-1969) en Hendrik (1892-1983) van Westen, die het bedrijf H.J. van der Meer vanaf 1912 vanuit de Wilhelminastraat 11 in Vlissingen voortzetten.

Andries van Westen ging na de HBS (met wiskunde) in 1903 naar de pas geopende Zeevaartschool in Vlissingen en daarna in militaire dienst. Vervolgens ging hij varen en na de dood van zijn oom Frans in 1912 kwam hij na een paar jaar weer terug aan wal om mede leiding te geven aan het familiebedrijf. Hij huwde in 1917 met de weduwe van zijn oom Frans van der Meer, Suzanna Visser (1885-1972).

Vlissingen is van oudsher een zeehavenstad en de plaatselijke Hoge Zeevaartschool gaf vanaf 1903 onderricht in de radiotelegrafie (morse en techniek). Marconi boekte in die tijd het ene na het andere succes met zijn draadloze telegrafie en deze ontwikkelingen werden door Andries van Westen op de voet gevolgd. Mede via het onderwijzersvak van zijn vader

H.J. van der Meer (1834-1906).

Frans van der Meer (1877-1912).

Andries van Westen
(1887-1969).

Andries en Hendrik van Westen
(laatste 1892-1983).

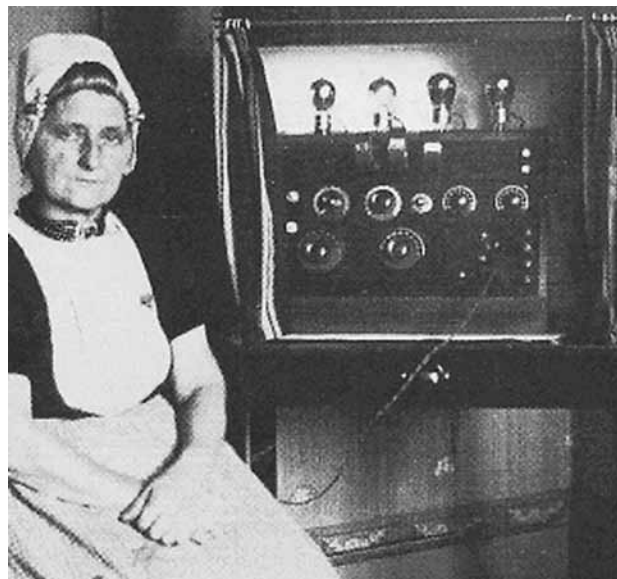
vernam hij de technische kennis en de nieuwste ontwikkelingen. Er werden in Vlissingen, Middelburg en Domburg veel lezingen gehouden over de 'draadloze telegrafie'. Zo ontstond er tussen 1903 en 1920 een kern van radiotelegrafische specialisten in de oude binnenstad van Vlissingen (o.a. Wilhelminastraat, Nieuwstraat, Goenewoud e.o.). In 1918 werd de 'Vlissingsche Radio Amateurs Vereeniging' opgericht en werd er lokaal veel geëxperimenteerd met radiozenders en -ontvangers.

Andries van Westen had beroepshalve veel contacten met de scheepvaart en importeerde via de schepen radio- en telegrafie-onderdelen vanuit Engeland en Amerika. Hiermee dreef hij handel en bouwde hij o.a. zijn kristalontvangers, vonkenzenders en telegrafietoestellen voor de verkoop. Toen hij na de introductie van de IDZ-radiolamp hiermee succesvolle experimenten uitvoerde, overwoog hij omstreeks 1920 om beroepsmatig tot radiofabricage over te gaan. De handel in petroleum liep door de gasvoorziening en vooral de elektrische verlichting terug en de concurrentie in de olien- en brandstoffenmarkt werd steeds groter. Een nieuw handelsproduct met goede perspectieven was hard nodig om de continuïteit van het bedrijf H.J. van der Meer te waarborgen. De NRI (Nederlandse Radio Industrie) had met haar radio-uitzendingen (Soiree-Musicale vanaf 6 november 1919) de radio populair gemaakt onder het publiek. Ook in Engeland, waarmee H.J. van der Meer veel zaken deed (export vispro-

— Een draadloos concert. — De hofoperazanger Jacques Fresco, le bas van de Coblenzer Opera heeft gisteren eenige liederen gezongen voor de draadloze telefoon in het laboratorium van de N.V. Nederlandsche Radio Industrie te 's-Gravenhage. Een ieder binnen een radius van 500 K.M. en in het bezit van een eenvoudig ontvangoestel, is in staat dit concert op te vangen en zelfs, na versterking, de heele kamer te laten doorklinken.

Reeds geruimen tijd worden door de N.V. „Ned. Radio Industrie” op Donderdagavond concerten gegeven, waarvoor zij speciaal een strijkje geëngageerd heeft.

Onder de vele berichten van goede ontvangst zijn er ook uit Hull, Leeds, Birmingham, Liverpool enz., waaruit blijkt dat ook in Engeland deze concerten op prijs worden gesteld.

Walcherse vrouw luistert naar een helgloeierradio, Koomans-schakeling, in kast met afsluitbaar gordijntje. (Foto ZDC).

ducten en garnalen), waren de Nederlandse uitzendingen goed te ontvangen. De scheepslieden hunkerden naar de scheepvaart- en visserijberichten via de radio.

Andries van Westen kreeg steeds meer opdrachten tot het bouwen van radio's terwijl zijn broer Hendrik de APC-oliehandel, verzekeringen, hypotheek en huizenhandel voor zijn rekening nam. Hierin maakte het bedrijf steeds meer een splitsing.

De radiotelegrafie bood goede vooruitzichten en eind 1922 besloot Andries van Westen, in overleg met zijn broer Hendrik (Hein), zich in de toekomst volledig op de radio te gaan richten en werd de 'radioafdeling', genoemd 'RADIO', van firma H.J. van der Meer vanuit de woning annex bedrijfskantoor aan de Wilhelminastraat 11 een feit. Al spoedig daarna werd het om de hoek gelegen pand in de Nieuwstraat 70 aangeschaft, tot een winkel met werkplaats verbouwd en op 1 september 1923 geopend.

RADIO.

Ontvangoestellen voor draadloze telefonie en telegrafie.

Onderdeelen voor het zelfvervaardigen van toestellen.

Prijzblad op aanvraag gratis.

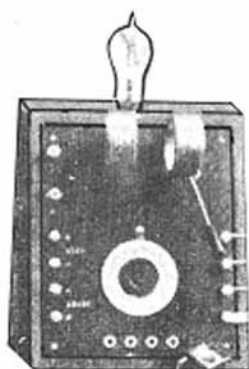
H. J. van der Meer & Zonen,
afd. Radio, Wilhelminastraat 11,
Vlissingen.

Goessche Courant 6 januari 1923.

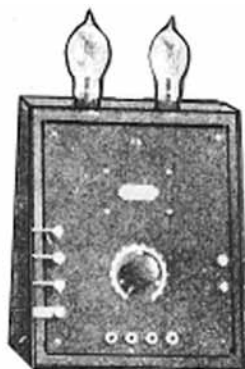
Na de eerste experimentele radiotoestellen met de IDZ-buis, werden in 1922-1924 de eerste seriematig vervaardigde toestellen met 'helgloei'-lampen samengesteld. Andries van Westen had gekozen voor een modulair systeem, hij kon hiermee middels 4 verbindingsstrippen een bepaalde versterker aan

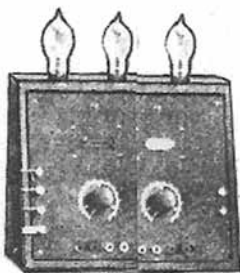
Woonhuis en kantoor Wilhelminastraat 11.

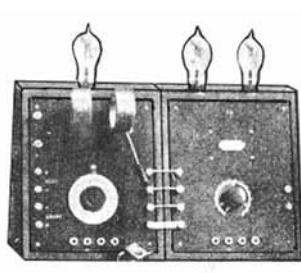
1L-radio.nastraat 11.

2L-versterker.

3L-versterker.

Samengevoegd (RW 1924).

Het naamplaatje dat van 1922-1927 in gebruik was.

een radio-ontvangeenheid koppelen. Op deze wijze kon de klant kiezen voor een bepaalde combinatie.

In 1923 werd een winkel met erboven een productieruimte en werkplaats opgezet in de aangelegen Nieuwstraat 70. De Vlissingse Courant van 1 september 1923 schreef hierover als volgt:

“Radio Technisch Bureau”

Door de firma H.J. van der Meer & Zonen wordt heden in de Korte Nieuwstraat no. 70 het geheel nieuw gebouwde radiotechnisch bureau “RADIO” geopend. In dit magazijn vindt men een uitgebreide collectie van onderdelen voor radio-telegrafie en -telefonie.

De talloze liefhebbers van draadloze stations -in onze gemeente zijn er ongeveer 200- kunnen daar dus alle mogelijke onderdelen bekomen.

In het magazijn is een der nieuwste ontvanginrichtingen geplaatst, waardoor aansluiting verkregen wordt met de bekende groote Europeesche stations in Engeland, Frankrijk en België, terwijl ook met de in ons land bestaande verzendstations verbinding kan worden verkregen. Door een luidspreker worden de opgevangen concerten zoo versterkt dat men alles hoort of het vlak bij was.

Het ligt in de bedoeling van de firma Van der Meer & Zonen een luidspreker voor het boven den winkel gelegen magazijn te plaatsen, waardoor het publiek ook op straat van de concerten kan genieten.

Het radio-magazijn, dat wat moderne inrichting betreft, het eerste van dien aard in onze provincie is, werd gebouwd door den heer J. Loois Azn., onder architectuur van den heer P.S. Dijkstra. De heer A. de Landmeter zorgde voor het schilderwerk, terwijl het magazijn “Zeelandia” de electriche installatie heeft aangelegd.

In de etalagekast is de nieuwe Philips-etage-verlichting aangebracht, waardoor het licht bijna niet naar buiten uitstraalt, terwijl de winkel zelf verlicht wordt met de nieuwe Albastalampen.

Het nieuwe magazijn zal hedenavond wel veel bekijks hebben”.

RADIO

UIT VOORRAAD LEVERBAAR :

**Ontvangstoestellen voor
Draadloze Telefonie**
met en zonder versterking.

Speciale TOESTELLEN voor zalen,
grootte geluidsterkte, eenvoudige behandeling.
Op verzoek worden alle toestellen gaarne
gedemonstreerd.

Onderdeelen voor Toestellen

Laadinrichting voor Accumulatoren.

H. J. v. d. MEER & ZONEN.
NEUWSTRAAT 70.

Vlissingse Courant 24 oktober 1923.

Vlissingse Courant 26 juli 1924 “Voor radio-amateurs”:

“In ons nummer van Woensdag hebben wij een stuk opgenomen van Wouter Hulstijn over ’n nieuwe gloeidraadgelijkrichter van Philips. Men deelt ons mede dat dit nieuwe instrument is geëtaleerd in het radio-magazijn van de firma H.J. van der Meer in de Korte Nieuwstraat”.

PRIJSVERLAGING

PHILIPS RADIO-LAMPEN

D I	gloeistroom 35 V., Anode sp.	$\frac{25}{30}$	V. f 6.
D II	" 3.5 " " "	$\frac{30}{75}$	" f 6.
E	" 4 " " "	$\frac{60}{100}$	" f 6.
D VI	dubbelrooster 3.5 " " "	$\frac{2}{10}$	" f 8.
B II	mini watt 1.6 " " "	$\frac{30}{75}$	" f 8.
B VI	" dubbelr. 1.6 " " "	$\frac{2}{10}$	" f 10.

met garantie.

MAGAZIJN „RADIO“
NIEUWSTRAAT 70

(DE FABRIEK GEEFT GEEN GARANTIE OP LAMPEN VAN HET BUITENLAND AFKOMSTIG).

Vlissingse Courant 20 maart 1924.

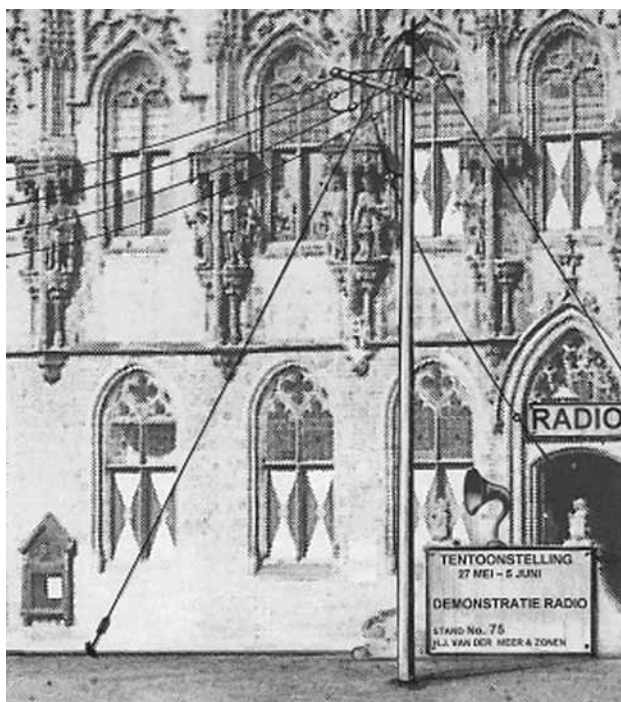
In 1924 werd de 2^e Jaarlijkse Nijverheids Tentoonstelling in het Schuttershof te Middelburg gehouden. H.J. van der Meer kreeg het stadhuis als expositieruimte, er werd op de Markt een grote antenne opgesteld. Concerten uit Londen, Parijs, Brussel etc. werden ten gehore gebracht.

De Middelburgse Courant van 27 mei 1924 schreef:

“Het is weer een Vlissinger, die het Stadhuis in bezit heeft genomen, en wel de firma H.J. van der Meer en Zonen, die er een uitstalling heeft van haar artikelen voor de draadloze telefonie, terwijl door het plaatsen van een antenne de mogelijkheid wordt geschapen, als geen luchtstoringen plaats hebben, de draadloze concerten te Parijs, Brussel enz. te hooren.

Op het oude marktplein, in het oude stadhuis, is dus wel een der modernste uitvindingen in de praktijk gebracht. Waar nog talloze personen nimmer zulke draadloze concerten hoorden, twijfelen wij niet aan het succes dat deze firma met dezen stand zal behalen”.

En een succes werd het. Vanuit heel Walcheren kwam men in 1924 naar de tentoonstelling in Middelburg om de 'Van der Meer' radio's te bewonderen en wellicht te kopen. De

Stand 75 in het stadhuis van Middelburg.

combinaties met een Philips-plaatsspanningsapparaat (PSA) werkten uitstekend. De grote antenne op de markt en de luidspreker buiten trokken de aandacht van de voorbijgangers die door 'het wonder' naar binnen werden gelokt.

RADIO **RADIO**

Tentoonstelling Middelburg
van 27 Mei tot 5 Juni

Bezoekt in Oud-Middelburg
STAND No. 75 (Het Stadhuis)

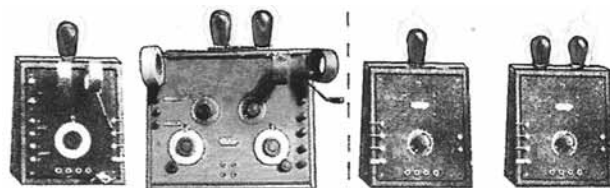
De nieuwste TOESTELLEN
en ONDERDEELLEN op
RADIO-GEBIED

H. J. VAN DER MEER & ZONEN
NIEUWSTRAAT 70

RADIO **RADIO**

Vlissingse Courant 7 mei 1924.

De bestaande series met Miniwatt-lampen bovenop en de nieuwste modellen werden gedemonstreerd.

Radiomodules.

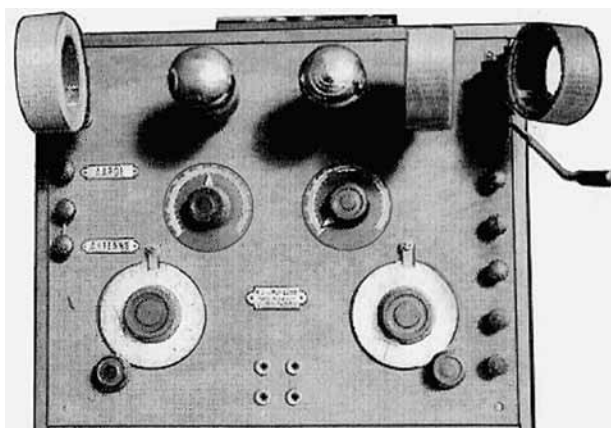
Versterkermodule's.

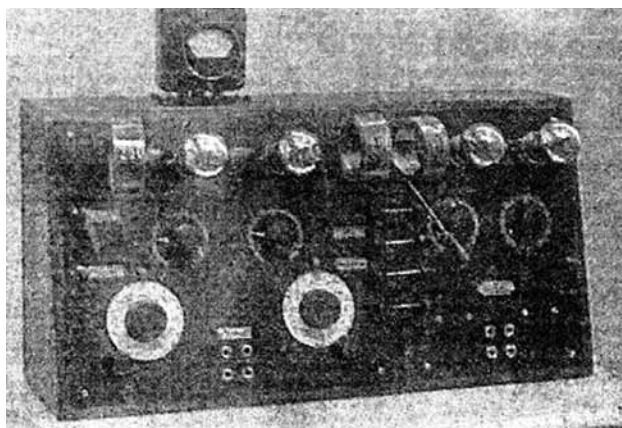
Het modulaire systeem bood vele mogelijkheden. Er werden ook zwaardere versterkers met meerdere lampen gefabriceerd voor zalen, schouwburgen, kerken enz.

Luidsprekers.

Er kwam een nieuwe serie met Miniwatt-buizen aan de voorzijde (frontopstelling). Bovenop de radio een paneelmeter als meetmodule voor 6V (gloeispanning) en 120V (anodespanning).

Radiomodule (Harris-schakeling) gekoppeld aan een 2-1 versterkermodule.

Door het grote succes van de radiotentoonstelling, werd de behoefte aan een extra winkelfiliaal in Middelburg duidelijk. Er werd eind 1924 een tijdelijke huisvesting aan de Pijpstraat gevonden om na 3 maanden te verhuizen naar de winkelstraat Korte Delft G11 in Middelburg.

RADIOHUIS,

Pijpstraat b/d Dam
Depôt van de Firma
H. J. v. d. MEER & ZONEN
te Vlissingen.

Radiotoestellen en Onderdeelen,
Philipslampen. Miniwattlampen al-
les eerste klas fabrikaat Accu's la-
den. billijken prijs. Kosteloze voor-
lichting voor den zelfbouwenden
Amateur.

**ALLE REPARATIES SPOEDIG
EN BILLIJK.**
Beleefd aanbevelend

Middelburgse Courant 5 december 1924.

Zaterdag 7 Februari
Opening van het Radio Depot
KORTE DELFT G 11.
Fa. H. J. VAN DER MEER & Zn.,
VLISSINGEN.

Toestellen, Onderdeelen,
Het adres voor den zelfbou-
wenden amateur.
Beleefd aanbevelend.

Middelburgse Courant 5 februari 1925.

Onderdelen voor de zelfbouwers en amateurs waren nog steeds een groot deel van de omzet. Voorwaarde was om de nieuwste technische ontwikkelingen op de voet te volgen. Philips was een belangrijke partner geworden in het toele-

veren van buizen en plaatsspanningsapparaten etc. Ook in de technische vooruitgang op radiogebied speelde Philips een steeds grotere rol, alhoewel zij pas eind 1927 met een 'eigen' (NSF) radio op de markt komt.

Omdat de zelfbouw door amateurs veel tijd van de vakhandel vraagt, werd vanaf 1926 tot in 1928 de alleen-vertegenwoordiging van bouwpakketten van het merk 'Baltic' voor Zeeland gevoerd.

In 1926 kocht H.J. van der Meer het naastgelegen pand Nieuwstraat 68 in Vlissingen en liet de twee panden door de Vlissingse architect A. Dijkstra tot één geheel in art-decostijl verbouwen.

De art-decostijl was typerend voor deze tijd, de vormgeving van de radio's ging ook deze richting uit. De smaken onder de Vlissingers hierover verschilden, de een vond het gebouw prachtig en de ander wanstaltig en niet passend in het Vlissingse straatbeeld. Links was de radiowinkel en rechts het kantoor. Momenteel valt dit pand (Nieuwstraat nr. 214) onder Rijksmonumenten reg. nr. 508769.

Het pand Nieuwstraat 214. Foto van mevrouw Ineke van Westen.

Andries van Westen was trots op zijn nieuwe winkel waar tevens het magazijn, de productie en werkplaats gevestigd waren. Mevr. Ineke van Westen herinnert zich nog de grote boren voor het maken van de gaten in de radiofronten, de machines, montagetafels met soldeerbouten en gereedschappen en de fraaie houten radiokasten, gemaakt door een familielid die als scheepstimmerman op de scheepswerf De Schelde in Vlissingen werkte.

Achter in de etalage waren als afscherming glas-in-lood schuiframen geplaatst. In de etalage werden radioonderdelen voor de amateur, luidsprekers, radio's, plaatsspanningsapparaten etc. getoond.

In de winkel stonden de radio's speelklaar op tafeltjes tegen de wand opgesteld. Achter de toonbank kasten met vele laatjes met talloze onderdelen en op planken aan de wand de bouwpakketten, luidsprekers, accu's, batterijen en accessoires. Ook luidsprekerdoek en diverse soorten draad en kabel werden per meter verkocht.

H. J. VAN DER MEER & Zonen
 NIEUWSTRAAT 68-70

Groote sortering **LUIDSPREKERS,**
 Telefoons en onderdeelen voor het
 zelf bouwen van Ontvang-toestellen

Philips Radio - Ontvangtoestellen

Vlissingse Courant 20 december 1927.

SLECHTE ONTVANGST

kan door verschillende oorzaken ontstaan. Eén der voornaamste oorzaken is een te ver uitgeputte anode-batterij; dit kan gillen, kraken en verzwakking van geluid, tengevolge hebben. Vaak werd ons gezegd: „vroeger deed ik bijna een jaar met mijn anode-batterij en thans is deze na enkele maanden uitgeput”.

Dit grootere verbruik nu is een gevolg van de moderne laagfrequentie-versterkerlampen, deze verlangen een dusdanigen anode-stroom, dat de droge batterij getorced wordt. Houders van ontvangtoestellen van drie en meer lampen, U kunt geld besparen, steeds een constante anodespanning verkrijgen en daardoor uw ontvangst verbeteren door éénmaal bij ons aan te schaffen een Philips Plaatstroomapparaat. Wij brengen dit apparaat aan op ieder toestel van welk fabrikaat ook.

De kosten zijn f 55.— (het stroomverbruik is zeer miniem, ongeveer ¼ cent per uur.

Meerdere inlichtingen worden gaarne door ons verstrekt.

H. J. VAN DER MEER & ZONEN.
 Nieuwstraat 70.
 (Ingez. mededeeling.)

Vlissingse Courant 16 juni 1926.

Er zijn nog drie Van der Meer radiotoestellen in Nederlandse musea te vinden:

Het 'Van der Meer - Broodje' was het antwoord op het Philips - Roggebroodje eind 1927.

Het wisselstroomtoestel kon de concurrentie met het Philips 'Roggebroodje' qua vormgeving naar de Zeeuwse wensen met

Nr. 1053. Foto door Gidi Verheijen gemaakt in het Radiotron te Hoenderloo.

Nr. 968 in het Radio Amateur Museum van Frans Driesens in Reusel.

Nr. 869 in Witte's Radiomuseum in Axel.

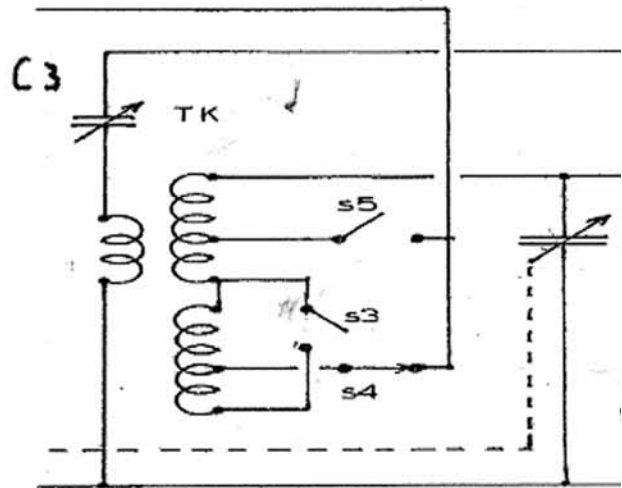
gemak aan. Een keurig vervaardigde eiken kast met een ebonieten front zag er heel wat fraaier uit dan de zwarte metalen doos van de 2501 en 2502. Daarbij had firma Van der Meer een grote naamsbekendheid bij de lokale bevolking opgebouwd als degelijke radiovakhandel.

Het Van der Meer toestel had dezelfde buisbezetting (C142, F215 en D143) als in het Philips-toestel 2501, dus had het nagenoeg dezelfde (door Philips gepatenteerde) buisschakelingen.

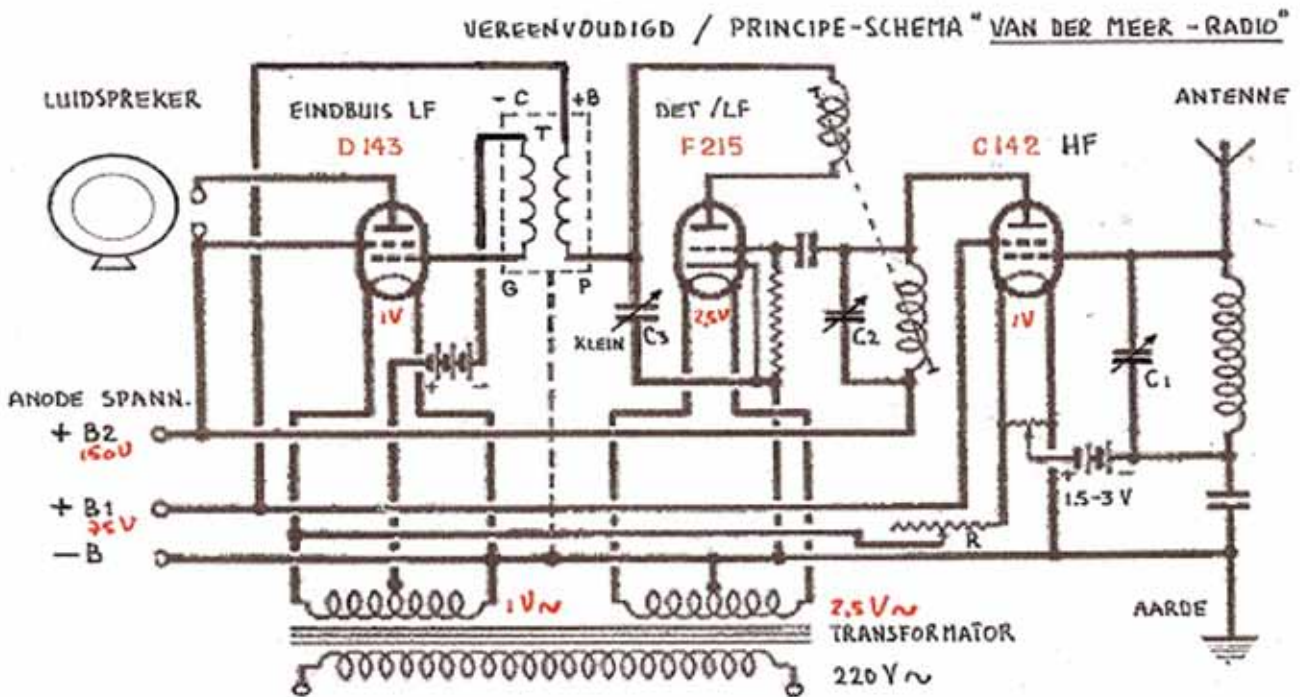
De anodespanningen werden verkregen door een anodebatterij of een plaatsspanningsapparaat. In principe was het wisselstroomtoestel om te bouwen voor volledig batterij- en accuvoeding. Dit was gebruikelijk op de plaatsen waar nog geen lichtnet aanwezig was (platteland en omliggende dorpen). Ik herinner mij dat in Nisse (Zuid-Beveland) enkele afgelegen boerderijen, waaronder die van mijn grootouders, pas in 1965 op het elektrisch net van de PZEM werden aangesloten.

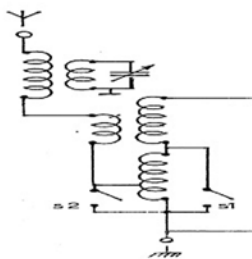
Van der Meer-Broodje met verwijderde bovenklep en achterwand, vanaf achterzijde gezien. Rechts onder de 21 volt negatieve rooster-spanningsbatterij, daarboven 1^e afstemkring (C1). Linksonder de 2^e afstemkring (C2) met terugkoppeling. Daarachter de kleine variabele condensator (C3) voor fijnregeling van de terugkoppeling. Middenonder naar boven lopend en dan horizontaal en over de voedingstrafo, een koperen plaat ter afscherming van hoogfrequent stoorvelden.

Spoelenstel terugkoppeling C3 = TK S3-S4-S5.

A.H. VAN WESTEN 1927
VLISSINGEN

Afstemming met C1, met de verschillende golfbereiken door schuifschakelaar 1 (S1-S2) naar de betreffende afstemspoelen te schakelen.

HET TOESTEL

Hierboven het vergelijkend schema (als schema 2 uit de Philips brochure van 1927). In deze schakeling is de inductieve variometer zoals bij het Philips 'Roggebroodje' niet toegepast, maar wordt fijnregeling van de terugkoppeling door C3 verkregen. Principe-schema's van de niet in het bovenstaand schema getekende spoelstellen:

Ook in het gezin van Andries van Westen werd meegewerkt aan de productie van radio's: zijn 3 dochters mochten meehelpen met spoeltjes wikkelen, herinnert Mevr. Ineke van Westen zich.

In 1928 werd nog een agentschap in Noord-Beveland opgezet (vertegenwoordiger P. den Boer). H.J. van der Meer verkocht Philips-toestellen naast het eigen merk. De Van der Meer-Broodjes vlogen over de toonbank... Dit was Philips een doorn in het oog! De medewerkers van de radiofabriek in de Nieuwstraat 68-70 te Vlissingen draaiden overuren, van

Spoelen 1^e afstemkring.

Spoelen welke door de golfbereikschakelaar (S1-S2) worden ingezet. De spoelen werden met touwtjes mechanisch aan elkaar gebonden en met beugels aan de behuizing bevestigd. Het is het tegenovergestelde van wat men in de regel met een "houtje-touwtje-constructie" bedoelt, de constructie is zeer solide en na 83 jaar nog steeds in perfecte staat!

Het ronde Van der Meer -logo heeft midden op de ebonieten frontplaat gestaan. Het donker gebeitste houten 'ruitje' bij de bovenklep is conform de art-deco stijl.

Flissingse Courant 28 maart 1929.

RADIO-TOESTELLEN

Fabrikant H. J. van der Meer & Zn.
VLISSINGEN

geven een schitterende ontvangst op 3 lampen, waardoor stroomverbruik zeer gering is. Antenne op het dak is niet meer nodig, een draad op zolder is reeds voldoende doordat de toestellen uiterst gevoelig zijn.

Vertegenwoordiger: **P. DEN BOER.**

Zie. Alle artikelen en demonstratie gratis op verzoek.

Noord-Bevelands advertentieblad.

's morgens vroeg tot 's avonds laat, de hele week door behalve op zondag.

In 1930 ging Philips zich beroepen op zijn patentrechten en moesten er tegen betaling licentiezegels worden geplakt. Juridische vervolging door Philips kostte vele radiofabrikanten de kop en ze waren dan ook genoodzaakt te stoppen.

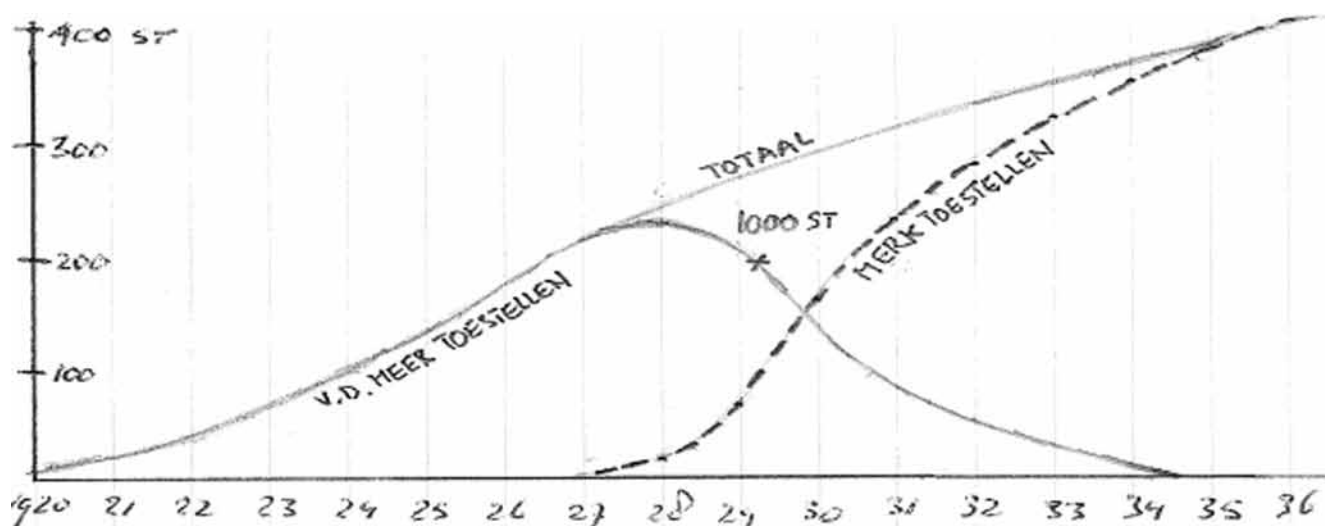
Vanaf 1932 stopt H.J. van der Meer, in overleg met Philips, definitief als radiofabrikant en schakelde met de verkoop van radiotoestellen volledig over naar Philips en Erres.

Volgens een artikel in de Provinciale Zeeuwse Courant 13/01/1968, heeft Fa. H.J. van der Meer in totaal ca. 1500 toestellen vervaardigd:

Dit is het toestel, waarvan een Vlissingse firma er 1500 maakte. Een monumentaal geval met lampen en spoelen aan de buitenzijde. Bovendien voorzien van een reeks indrukwekkende regelknoppen: de luisteraar kwam handen te kort.

Dit zijn er best wel veel, Andries en zijn broer Hendrik van Westen waren op dat moment echter allebei nog in leven en er is destijds geen rectificatie op dit artikel gevolgd. De officiële registraties van de volgnummers met omschrijvingen en

19-- jaar	'20	'21	'22	'23	'24	'25	'26	'27	'28	'29	'30	'31	'32	'33	'34	'35
vd Meer	6	19	31	63	65	132	176	220	233	214	138	82	50	31	12	2
Sub tot	6	25	56	119	214	346	522	742	975	1189	1327	1409	1459	1490	1502	1504
ander merk	-	-	-	-	-	-	-	2	13	57	158	233	290	347	385	416
Totaal	6	19	31	63	65	132	176	222	246	271	296	315	340	378	397	418

De stippellijn geeft de opkomende verkoop van merktoestellen (Philips en Erres) vanaf 1927 aan en de som van beide is de "totaal"-lijn naar boven naar ca. 400 stuks in 1936. Dit is per winkel 4 stuks per week, wat aannemelijk is. Gegevens zijn ingeschat op vermoedelijke omzettingen en kunnen afwijken. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat pas bij serie nr. 500 gestart is met de nummervermelding op de toestellen. De tot nu toe bekende serienummers liggen tussen 558 en 1223, verder onderzoek loopt nog.

klantgegevens door Andries van Westen, zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog helaas verloren gegaan. In bovenstaande grafiek zien we de geschatte omzetverdeling in stuks/aantallen Van der Meer-toestellen per jaar vanaf 1920 in opgaande lijn naar de piek in 1928, dan tot nul afnemend in 1934.

Opgemerkt moet worden dat ook de kristalontvangers (1917-1923) in de nummering meegenomen kunnen zijn en bij het modulair systeem (losse radio en losse versterker) 2 serie-

nummers gebruikt werden (1923-1927). Vanaf 1928 waren compleet gebouwde radioversterkers aan het pakket toegevoegd (zoals de genoemde serienummers 869, 969 en 1053). Vanaf 1936 gaan we een stabilisatie en daarna daling van de omzet zien door de economische gevolgen van de crisistijd en de aankomende Tweede Wereldoorlog.